

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Sub h.: gemeentelijke erfgoedregister

Het gemeentelijke erfgoedregister met daarin opgenomen de gemeentelijke erfgoedlijst, wordt gecombineerd met de rijksmonumentenlijst zodat hiermee een compleet overzicht van het beschermde erfgoed binnen de gemeente Terschelling beschikbaar is.

Sub j.: immaterieel erfgoed

De omschrijving van het begrip 'Immaterieel erfgoed' is de definitie zoals UNESCO die hanteert.

Sub l.: monument

Bij de omschrijving van het begrip 'monument' is, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Erfgoedwet. De cultuurhistorische waarde is de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt. Dit is een zo ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een geschiedkundige en/of bouwhistorische waarde.

Het begrip 'terrein', als bedoeld in sub 2, dient ruim te worden uitgelegd. Hoofdzakelijk betreft het locaties op land en in water waar (maritiem) archeologische waarden in de bodem (kunnen) zitten, maar daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om historisch landschappelijke structuren, zoals dijken en eendenkooien.

De verordening biedt tevens de mogelijkheid om monumenten die niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst, wel op de gemeentelijke erfgoedlijst te plaatsen.

Uitgangspunt van deze verordening is dat onder het begrip 'zaak' alleen onroerende zaken worden verstaan. Roerend erfgoed en immaterieel erfgoed zijn in deze verordening van een eigen regelgeving voorzien omdat ze in aard en voorkomen afwijken van gebouwde monumenten en derhalve niet onder de Wabo of bestemmingsplannen vallen.

Sub o.: plan van aanpak

In bijlage 4 is een handleiding met algemene richtlijnen gegeven als aanzet om te komen tot een Plan van aanpak.

Sub q.: redengevende beschrijving

De beschrijving van het gemeentelijk monument, gemeentelijk dorpsgezicht, immaterieel erfgoed en roerend erfgoed waaruit de reden blijkt waarom (delen van) dit specifieke monument, dorpsgezicht, immaterieel of roerend erfgoed bescherming dient te genieten. Indien alleen onderdelen bescherming behoeven, zoals een schouw, een gevel of constructiedeel, kan dit onderscheid in de redengevende beschrijving worden benadrukt. Hierin kan ook worden aangegeven welke onderdelen nadrukkelijk géén bescherming nodig hebben. De bescherming dient alleen te worden toegepast op de onderdelen die bescherming behoeven.

In de redengevende beschrijving van gemeentelijke dorpsgezichten kunnen ook storende elementen worden opgenomen, met een omschrijving van de reden waarom deze elementen storend in het dorpsgezicht zijn. Bij wijzigingen aan of van deze storende elementen kan de beeldkwaliteit van het beschermde dorpsgezicht onderbouwd worden verbeterd.

De redengevende beschrijving is ten minste opgebouwd uit de drie in de begripsbepalingen genoemde onderdelen. De inleiding stelt het grote kader vast en geeft een beschrijving van de plaats waarin het object, gebied of gebruik zich bevindt met betrekking tot locatie, historie, stijl, oeuvre, functie, materiaal en gebruik. In de omschrijving dient het object, gebied of gebruik onderscheidend herkenbaar te worden beschreven, in woorden gevisualiseerd. Voor de waardering wordt met gebruikmaking van de waarderingscriteria in respectievelijk bijlage 1, 2 of 3 de architectuurhistorische, kunsthistorische, cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke of stedenbouwkundige waarden benoemd en gewaardeerd.

Sub r.: roerend erfgoed

Het effectueren van de bescherming van roerend erfgoed vormt een probleem, aanzien roerend erfgoed meestal eenvoudig kunnen worden verplaatst en daardoor over de gemeentegrens en daarmee buiten de werking van de verordening worden gebracht. Het is evenwel van belang om vast te leggen welke objecten lokaal of regionaal groot belang zijn. Voor bewustwording, kennisoverdracht en maatschappelijk en sociale cohesie.

HOOFDSTUK 2. CENTRALE ADVIESCOMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT

Artikel 3. Instelling

De gemeenschappelijke regeling “Welstandszorg HUS en HIEM” ziet op een gecombineerde Welstandscommissie en Monumentencommissie in de vorm van de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. De leden van Welstandscommissie worden roulerend voor een termijn van ten hoogste drie jaar door de gemeenteraad benoemd. Zij kunnen eenmaal voor eenzelfde termijn van drie jaar worden herbenoemd. De leden van de monumentencommissie worden benoemd door het college. Derhalve moet de gecombineerde Centrale Adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit door zowel het college als de raad worden benoemd.

HOOFDSTUK 3. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 4. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

De aanwijzing tot gemeentelijk monument (lid 1) en het plaatsen op de gemeentelijke erfgoedlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke erfgoedlijst is slechts een administratieve handeling. Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het college. Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende(n) ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden (de redengevende beschrijving) moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen.

De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het aan te wijzen monument. Een aanwijzing heeft wel gevolgen voor de mogelijkheden met betrekking tot het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie artikel 13, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie artikel 13, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningsvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende beschrijving zorgvuldig worden afgewogen en benoemd welke onderdelen

wel en welke niet tot monumentaal beschermingswaardig worden aangewezen. Daaruit volgt voor welke delen een vergunningplicht achterwege kan blijven.

Een aanvraag of verzoek tot aanwijzing als gemeentelijk monument kan alleen worden ingediend door een belanghebbende. Belanghebbenden zijn de eigenaar, zakelijk gerechtigden (zoals de erfpachter en de hypotheekverstrekker), of een vereniging of stichting tot behoud van monumenten. Ook het college van burgemeester en wethouders (B&W) kan een aanwijzingsprocedure starten.

Een aanwijzing tot gemeentelijk monument kan worden aangevraagd bij het college van burgemeester en wethouders. Aanvrager moet het verzoek schriftelijk indienen en motiveren en onderbouwen. In de aanvraag moet ingegaan worden op de in Bijlage 1 bij de Erfgoedverordening opgenomen algemene, objectgebonden en overige criteria. Ook dient de verzoeker een redengevende beschrijving als bedoeld in artikel 1 lid q van de Erfgoedverordening in. Deze beschrijving moet opgesteld zijn door een ter zake deskundige instantie of persoon.

Het college moet advies inwinnen van de monumentencommissie zoals bedoeld onder artikel 1, sub m, op Terschelling de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (lid 2). Deze verordening bindt aan het advies geen voorschriften over vorm en inhoud. De gemeenschappelijke regeling "Welstandszorg HUS en HIEM" die de taak en werkwijze van de monumentencommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord voor het college over een aanwijzing een besluit neemt. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:7 en 4:8 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Het derde lid is nodig ondanks het bepaalde in artikel 4:8 Awb dat belanghebbenden zienswijzen naar voren kunnen brengen. Overleg is immers meer dan het naar voren kunnen brengen van zienswijzen.

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking (lid 4).

Tweede lid

De aanwijzing van kerkelijke monumenten vereist voorafgaand overleg met de eigenaar. Het gaat dan per definitie om een monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging (artikel 1.1 van de Erfgoedwet). Dit lid stemt overeen met de vergelijkbare eis in artikel 3.1 van de Erfgoedwet en artikel 3.2a van de Wabo en doet recht aan de bijzondere positie van het kerkelijk monument als plaats voor het gezamenlijk belijden van godsdienst of levensovertuiging. Dit geldt naast de algemene regel van artikel 4:8 van de Awb op grond waarvan belanghebbenden zoals eigenaren moeten worden gehoord.

Artikel 6. De aanwijzing tot archeologisch monument

De toelichting op artikel 4, lid 1, is ook van toepassing op dit artikel. Expliciet wordt hierbij gesteld dat dit artikel ook geldt voor maritiem archeologische objecten en structuren.

Het college moet advies inwinnen van de provinciale archeoloog (lid 2). Deze kan de adviestaak doorverwijzen naar een door hem genoemde instantie.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord voor het college over een aanwijzing een besluit neemt. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:7 en 4:8 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk archeologisch monument in aanmerking (lid 3).

Artikel 7. Voorbescherming

Dit artikel regelt de voorbescherming voor toekomstige gemeentelijke monumenten, zoals die ook voor rijksmonumenten geldt. Dat betekent dat in de periode van kennisgeving van het voornemen van het college om een monument op de gemeentelijke erfgoedlijst te plaatsen tot het daadwerkelijke aanwijzingsbesluit (dit kan ook een afwijzing zijn), de artikelen 13 tot en met 16 van deze verordening van toepassing zijn. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument niet mag worden afgebroken, gewijzigd, verplaatst (etc.) zonder een omgevingsvergunning voor monumenten of anders dan de bij nadere regels opgestelde wijze. Het gebruik van de voorbeschermingsprocedure is gebonden aan een motivatieplicht, aangezien hieraan voor de eigenaar/gebruiker financiële consequenties zijn verbonden. Immers, gedurende de voorbescherming dienen bouwactiviteiten te worden opgeschort.

Het invoeren van de voorbescherming van een object is een publiekrechtelijke beperking en een beperkingenbesluit in de zin van artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 5 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee is ook onder andere artikel 13 van deze wet van toepassing wat betreft de aansprakelijkheid van gemeenten voor geleden schade. Daarom moet een gemeente gegronde redenen kunnen aanvoeren voor het invoeren van de voorbescherming. Zie hiertoe ook de toelichting bij artikel 9 van deze verordening.

Artikel 8. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit respectievelijk de provinciaal archeoloog moet adviseren (lid 1) en het college een beslissing moet nemen (lid 3). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

Het bepaalde in lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit dan wel de provinciale archeoloog niet tijdig adviseert, het college zonder advies een beslissing kan nemen. Als het college niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Ingevolge artikel 6:2 Awb staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan.

Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6 Awb).

Artikel 9. Bekendmaking aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de mededeling (zijnde een afschrift van het besluit en de registratie) van het college is voor alle aan het monumentale object verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot monumentaal object is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.

Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 7 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derde-belanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 10. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 4, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 11. Wijzigen van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke erfgoedlijst (lid 4).

Artikel 12. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1), omdat ze zijn gesloopt of anderszins volledig teloor gegaan. Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit nodig. Indien een gemeentelijk monument wordt geplaatst op de rijksmonumentenlijst (lid 3) is gemeentelijke bescherming niet langer mogelijk. Met de rijksaanwijzing vervalt tegelijkertijd de gemeentelijke aanwijzing. De reden en de datum van de intrekking van de aanwijzing van gemeentelijke monumenten wordt door het college op de gemeentelijke erfgoedlijst geregistreerd (lid 4). Daarmee worden ze formeel verwijderd van de erfgoedlijst, maar blijft de intrekking met de reden en datum te herleiden.

Het kan zinvol zijn om voor een monument, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige) documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd.

HOOFDSTUK 4. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 13. Instandhoudingsbepaling

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 13 vertoont gelijkenis met artikel 2.2, eerste lid, onder b van de Wabo waarbij het gaat om de beschermde monumenten uit de Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet. In dit artikel gaat het alleen over gemeentelijke monumenten.

Wijzigingen aan, in, of in het gebruik van gemeentelijke monumenten is omgevingsvergunningsplichtig (lid 2) tenzij het onderdelen van het interieur betreft die niet onder de aanwijzing vallen en die bij niet-monumenten vergunningsvrij zijn (lid 4). Voor de aanvraag van een omgevingsvergunning is hoofdstuk 5 van de Mor (Regeling omgevingsrecht) van toepassing. In dit hoofdstuk zijn specifieke indieningsvereisten opgenomen voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningsvereisten gelden. Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid van deze indieningsvereisten af te wijken.

In lid 3 van artikel 13 wordt de mogelijkheid geschapen voor het college om nadere regels te stellen die in de plaats kunnen worden gesteld van het verbod uit het eerste lid en de vergunningplicht uit het tweede lid. De Wabo ziet alleen op vergunningen en ontheffingen. Deze bepaling over het stellen van nadere regels valt daarom buiten de Wabo. Het college blijft hiervoor het bevoegde gezag. Het zal hierbij over het algemeen gaan om wijzigingen aan gemeentelijke monumenten die niet van ingrijpende aard zijn. In deze nadere regels kunnen dan expliciet die situaties worden benoemd waarin de burger geen vergunning hoeft aan te vragen. Indien echter duidelijk is wat het toetsingskader is voor grote (niet-reguliere) wijzigingen aan een monument, kan ook dit toetsingskader in algemene regels worden opgenomen, zodat burgers nog minder met administratieve lasten worden geconfronteerd.

In de nadere regels (uitvoeringsrichtlijnen of programma's van eisen) kunnen de uitgangspunten, functionele toetsen en aanwijzingen in het kader van de monumentenzorg worden opgenomen. Hierbij dient de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) voorop te staan. Voorts staat het voeren van (voor)overleg centraal bij dit artikel, zodat maatwerk kan worden geleverd. Praktisch gezien gaat een medewerker monumentenzorg of erfgoedadviseur van de gemeente, gezamenlijk met de initiatiefnemer, op locatie onderzoeken welke aanpassingen mogelijk zijn aan de hand van de algemene regels, zodat de monumentale waarde van het object niet of zo min mogelijk wordt aangetast.

In lid 5 is een bepaling betreffende religieuze monumenten opgenomen. Het bevoegd gezag kan alleen dan een omgevingsvergunning verlenen voor het wijzigen van een religieuze monument als ten aanzien van de vergunning overeenstemming bestaat tussen de eigenaar en bevoegd gezag. Overleg en overeenstemming betreffen uitsluitend de wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het religieuze monument. Dat betekent dat voor bijvoorbeeld een pastorie of catechisatiekamer deze bepaling dan ook niet geldt.

Artikel 14. Termijn advies

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 13 van de verordening de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Indien er echter meerdere activiteiten voor het project moeten worden uitgevoerd en voor één van de andere activiteiten is de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure op grond van de Wabo van toepassing, dan wordt voor het hele project de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevolgd.

Aangezien veelal de reguliere procedure gevolgd zal worden is ervoor gekozen om deze hieronder nader toe te lichten.

Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo 'andere instanties' aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Voor een gemeentelijk monument is in deze verordening (artikel 14, lid 1) de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit aangewezen als adviseur en voor gemeentelijke archeologische monumenten de provinciaal archeoloog.

Voor het uitbrengen van advies is een termijn opgenomen van vier weken (lid 2). Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen én dat de omgevingsvergunning binnen de wettelijke termijn verleend, dan wel geweigerd kan worden.

Het is aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen (lid 3).

Het bevoegd gezag dient altijd de termijn van 8 weken in acht te nemen voor het verlenen, dan wel weigeren van een omgevingsvergunning reguliere procedure. De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Deze verlenging van 6 weken kan worden gebruikt om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies, indien het bevoegd gezag van mening is dat een advies wenselijk is. Zij kan hierin specifieke afspraken maken met de adviseur, maar zal binnen de gestelde wettelijke termijnen van de Wabo moeten opereren. In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt dan conform de aanvraag verleend.

Artikel 15. Weigeringsgronden

De omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien er strijd is met één van de toetsingscriteria uit het bestaande toetsingskader. In het kader van dit artikel moet worden afgewogen in hoeverre het belang van monumenten in het geding is. Inhoudelijk kan aangegeven worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat het belang van de monumentenzorg zich niet tegen de vergunningverlening mag verzetten. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld. De omgevingsvergunning kan op grond van dit artikel alleen worden verleend in die gevallen dat de aanvraag niet strijdig is met het belang van de monumentenzorg.

Met de verplichting om rekening te houden met het gebruik van een monument, wordt specifiek bedoeld op het gebruik van een religieus monument voor de godsdienstuitoefening zoals dat in artikel 13, lid 5 is vastgesteld.

Artikel 16. Intrekken van de vergunning

Dit artikel bevat een vijftal gronden om een verleende omgevingsvergunning voor een gemeentelijk monument of gemeentelijk archeologisch monument in te trekken. Het bevoegd gezag kan besluiten de omgevingsvergunning is te trekken als achteraf blijkt dat de vergunning op grond van onjuiste of

onvolledig ingediende gegevens is verleend (sub a); als de omstandigheden bij de vergunninghouder ten aanzien van het monument wijzigen (zoals het opheffen van een kerkgenootschap) en bij een nieuwe belangenafweging de belangen van het monument behoren voor te gaan, moet in dat geval het bevoegd gezag mogelijkheden hebben om de vergunning in te trekken, zodat eventueel een nieuwe afweging gemaakt kan worden. Dit geldt eveneens voor het ongebruikt laten van de omgevingsvergunning. Indien na drie jaar geen gebruik is gemaakt van de vergunning, kan een nieuwe afweging noodzakelijk blijken. De vergunninghouder kan zijn eigen redenen hebben om te verzoeken de vergunning in te trekken. In het belang van het erfgoed kan het bevoegd gezag in dit verzoek meegaan.

Van het besluit tot intrekking van de omgevingsvergunning worden de respectievelijke adviseurs in kennis gesteld.

HOOFDSTUK 5. GEMEENTELIJKE DORPSGEZICHTEN

Artikel 17. De aanwijzing

De raad kan uit eigen beweging een gebied aanwijzen als gemeentelijk dorpsgezicht. De aanwijzing als gemeentelijk dorpsgezicht is een erkenning van het bijzondere cultuurhistorische karakter van een gebied. Doorgaans bestaat dit karakter uit de samenhang van de stedenbouwkundige of historisch landschappelijke structuur, het aanzien van de bebouwing en andere zaken en de wijze waarop grond en bebouwing wordt gebruikt (lid 1). In het beschermd dorpsgezicht bevindt zich minstens één rijks- of gemeentelijk monument.

Artikel 18. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit moet adviseren (lid 1) en de raad een beslissing moet nemen (lid 3). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

Het bepaalde in lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit niet tijdig adviseert, de raad zonder advies een beslissing kan nemen. Als de raad niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6 Awb).

Artikel 19. Bekendmaking aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de schriftelijke mededeling (zijnde een afschrift van het besluit en de registratie) van de raad is voor alle aan het gemeentelijke dorpsgezicht verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot gemeentelijke dorpsgezicht is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 19 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaren en de aanvrager(s), omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derde-belanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 20. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke gebieden als gemeentelijke dorpsgezichten zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

De gebiedsaanduiding wordt bij voorkeur aangegeven in zowel kadastrale gegevens als op een topografische kaart op een schaal van 1:1000.

Artikel 21. Beschermend bestemmingsplan

Het bestemmingsplan moet de bepalende elementen van het gemeentelijk dorpsgezicht juridisch beschermen. De in een bestemmingsplan op te nemen voorschriften zullen zodanig moeten zijn, dat voorkomen wordt dat het aspect van een beschermd dorpsgezicht door wijziging van een van de onderdelen wordt geschaad. Het gaat daarbij om stedenbouwkundige voorschriften. Met de laatstgenoemde voorschriften naast de algemene bestaande voorschriften wordt het niet noodzakelijk geacht in de Erfgoedverordening een afzonderlijke regeling te treffen.

Bij de bescherming van dorpsgezichten door bestemmingsplannen kan men bereiken dat:

- a. de hoofdstructuur (wegen, wateren, perceelindeling, rooilijnen, schaal, plaats, dichtheid en situering van bebouwing, schaal van de open ruimten, enz.) in stand blijft.
- b. de functionele ontwikkeling van het beschermde gebied in hoofdlijnen blijft aansluiten op de historische ontwikkeling.
- c. de veranderingen aan gebouwen en nieuwbouw aan historische karakteristiek worden getoetst.

Bescherming betekent in de praktijk de toepassing van een op het nagestreefde doel toegesneden afwegingsmechanisme. Het onderkende cultuurhistorische belang moet daarbij zo groot zijn, dat effectieve bescherming mogelijk is.

Na het onherroepelijk worden van een beschermend bestemmingsplan, of na de aanwijzing van een geldend bestemmingsplan als "beschermend", is er geen aparte toetsing meer. De aanvraag om een omgevingsvergunning die wordt voorgeschreven, wordt dan rechtstreeks getoetst aan het bestemmingsplan. Het is daarom noodzakelijk om in het bestemmingsplan alle positieve elementen te benoemen die het karakter van het stadsgezicht bepalen.

Artikel 22. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten te wijzigen. Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf. Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke erfgoedlijst.

Artikel 23. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten in te trekken (lid 1), omdat ze deels gesloopt zijn of anderszins volledig teloor gegaan. Indien een gemeentelijk dorpsgezicht wordt geplaatst op de rijksmonumentenlijst is gemeentelijke bescherming niet langer mogelijk. Met de rijksaanwijzing vervalt tegelijkertijd de gemeentelijke aanwijzing. Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit nodig. De reden en de datum van de intrekking van de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten wordt door het college op de gemeentelijke erfgoedlijst geregistreerd (lid 7). Daarmee worden ze formeel verwijderd van de erfgoedlijst, maar blijft de intrekking met de reden en datum te herleiden.

Artikel 24. Instandhoudingsbepaling

De toelichting op artikel 13 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 25. Weigeringsgrond vergunning

Voor de bescherming van een beschermd dorpsgezicht is het van wezenlijk belang dat er geen “gaten” vallen ten gevolge van sloop. Daarom kan de vergunning voor afbraak geweigerd worden wanneer herbouw passend binnen de hoge beeldkwaliteit van het bestaande gezicht of ensemble niet voldoende verzekerd is. In dat geval wordt de vergunning voor afbraak op grond van deze verordening niet eerder verleend dan dat de omgevingsvergunning is verleend. In deze bepaling is gekozen voor de mogelijkheid tot het weigeren van de vergunning in plaats van een verplichting, met het oog op bouwwerken die door calamiteiten geheel of nagenoeg geheel teniet zijn gegaan.

HOOFDSTUK 6. IMMATERIEEL ERFGOED

Artikel 26. De aanwijzing

Het college kan uit eigen beweging of op verzoek van een ieder een Terschellinger gebruik, traditie, vaardigheden, dialecten of ieder andere vorm van cultureel erfgoed dat van belang is voor de gemeenschappelijke, Terschellinger identiteit, aanwijzen als immaterieel erfgoed. Aan de hand van de waarderingscriteria (bijlage 3) kan een aanvraag worden voorzien van een redengevende beschrijving. Museum 't Behouden Huys wordt, als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, om advies gevraagd in de aanwijzing.

De aanwijzing als gemeentelijk immaterieel erfgoed geeft geen rechten en geen plichten. De aanwijzing als gemeentelijk immaterieel erfgoed dient als een erkenning van een levend erfgoed voor de Terschellinger identiteit.

Artikel 27. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als immaterieel erfgoed zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 28. Intrekken van de aanwijzing

Als immaterieel erfgoed niet langer gedragen, beleefd of levend gehouden wordt door de Terschellinger gemeenschap, kan het college, na advisering door Museum 't Behouden Huys als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, de aanwijzing intrekken. Het Museum kan adviseren de aanwijzing in te trekken of adviseren op welke wijze de intrekking voorkomen kan worden en op welke wijze het college kan stimuleren dat het immaterieel erfgoed levensvatbaar gehouden kan worden.

Artikel 29. Instandhoudingsbepaling

Het college houdt in zijn besluitvorming en beleidsontwikkeling rekening met het bestaansrecht en de toekomstbestendigheid van het gemeentelijk immaterieel erfgoed.

Het college kan in zijn subsidiebeleid de instandhouding van het immaterieel erfgoed actief ondersteunen. De instandhouding van het immaterieel erfgoed wordt echter uitsluitend gedragen door de Terschellinger gemeenschap.

HOOFDSTUK 7. ROEREND ERFGOED

Artikel 30. De aanwijzing

Het college kan uit eigen beweging of op verzoek van een ieder niet-grondgebonden objecten van grote lokale (cultuur)historische waarde aanwijzen als gemeentelijk roerend erfgoed. Aan de hand van de waarderingscriteria (bijlage 1) kan een aanvraag worden voorzien van een redengevende beschrijving. Museum 't Behouden Huys wordt, als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, om advies gevraagd in de aanwijzing.

De gemeente kan met de aanwijzing geen rechten of plichten afdwingen. De aanwijzing heeft vooral een symbolische betekenis en geeft uitdrukking aan het belang dat de gemeente stelt in het betreffende erfgoed of de betreffende verzameling.

Artikel 31. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als immaterieel erfgoed zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 4, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 32. Intrekken van de aanwijzing

Als gemeentelijk roerend erfgoed zich niet langer blijvend binnen de gemeentelijke grenzen bevindt, of anderszins volledig teloor is gegaan, kan het college, na advisering door Museum 't Behouden Huys als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, de aanwijzing intrekken. Het Museum kan adviseren de aanwijzing in te trekken of adviseren op welke wijze het roerend erfgoed bij ontvreemding, opnieuw binnen de gemeentegrenzen kan worden gebracht, waarmee intrekking voorkomen kan worden.

Artikel 33. Instandhoudingsbepaling

Het college houdt in zijn besluitvorming en beleidsontwikkeling rekening met het bestaansrecht en behoud van het gemeentelijk roerend erfgoed.

Het college kan in zijn subsidiebeleid de instandhouding van het roerend erfgoed actief ondersteunen.

HOOFDSTUK 8. BESCHERMDE RIJKSMONUMENTEN

Artikel 34. Vergunning voor beschermd rijksmonument

De procedure voor een omgevingsvergunning voor beschermde rijksmonumenten is beschreven in paragraaf 3.3 Wabo en afdeling 3.4 Awb. Hierbij kan zowel de reguliere als de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure van toepassing zijn. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor beschermde rijksmonumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, waarvoor alleen de reguliere procedure geldt. Door dit onderscheid in procedures kan het voorkomen dat de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk is. Dit heeft tot gevolg dat de adviestertermijn voor beschermde rijksmonumenten onder omstandigheden (regulier of uitgebreide procedure) ook langer kan zijn.

Voor rijksmonumenten vraagt het bevoegd gezag advies aan de Centrale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en indien van toepassing aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) (lid 1). De RCE adviseert alleen bij sloop, ingrijpende wijzigingen, reconstructies en functiewijzigingen. Een lijst met voorbeelden van adviesplichtige ingrepen waarover de RCE adviseert is bijgevoegd als bijlage 5. Als het rijksmonument buiten de bebouwde kom ligt, mogen ook Gedeputeerde Staten adviseren. De adviestertermijn voor alle instanties bedraagt maximaal 8 weken (lid 2). Deze gaat in op de verzenddatum van het adviesverzoek, mits alle relevante stukken zijn bijgevoegd.

De adviestertermijn van 8 weken is een wettelijke termijn (artikel 6.4 Besluit omgevingsrecht). Indien de adviesinstanties deze termijn overschrijden, worden zij door het bevoegd gezag geacht geadviseerd te hebben.

HOOFDSTUK 9. INSTANDHOUDING ARCHEOLOGISCHE TERREINEN

Artikel 35. Gemeentelijke Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE)

De provincie Fryslân heeft in de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) voor de gehele provincie gebieden aangewezen met een archeologische waarde en gebieden met een archeologische verwachtingswaarde. De aangewezen gebieden in de gemeente Terschelling zijn in de bestemmingsplannen en beheersverordeningen opgenomen en van regels voorzien. Voor zover gebieden nog niet zijn voorzien van nieuwe bestemmingsplannen of beheersverordeningen neemt de raad met de vaststelling van de gemeentelijke FAMKE zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van het archeologisch erfgoed.

Indien vondsten op een locatie met een archeologische verwachtingswaarde of op een onverwachte locatie aanleiding geven tot de aanwijzing van de locatie tot gemeentelijk archeologisch monument, kan deze als gemeentelijk archeologisch monument worden opgenomen in de gemeentelijke FAMKE.

Artikel 36. Instandhoudingsbepalingen

Voor de instandhoudingsbepalingen zijn die bepalingen uit de provinciale FAMKE leidend.

Lid 2 geeft de uitzonderingen op de verbodsregel van lid 1. De uitzonderingen zijn alle omstandigheden waarvoor in andere wet- en regelgeving het kader is gegeven of waarvoor een archeologisch rapport kaders geeft of aantoont dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 37. Opgravingen en begeleiding

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd gezag voor het doen van archeologische opgravingen voor zover het niet de archeologische rijksmonumenten aan gaat.

Voordat aan een opgraving begonnen kan worden, moet de verstoorder een Programma van Eisen laten opstellen. Het Programma van Eisen is de basis voor het uitvoeren van archeologische werkzaamheden. Hierin zijn in ieder geval opgenomen:

- de omvang van het onderzoek en de toe te passen methoden en technieken;
- de wijze van uitwerking van het onderzoek en de inzet van specialisten;
- de vorm en inhoud van de rapportage;
- de periode van uitvoering en de eisen t.a.v. personeel en uitvoering.

Hieruit volgt een plan van aanpak.

Een Programma van Eisen moet zijn opgesteld door een senior archeoloog. Een geldig Programma van Eisen is getoetst door een onafhankelijk archeoloog of deskundige instantie en vastgesteld door de gemeente.

Het Programma van Eisen en het plan van aanpak wordt door het college aangevuld met nadere regels ten aanzien van de begeleiding van en het toezicht op de feitelijke uitvoering van de archeologische werkzaamheden. Het college laat zich hiervoor adviseren door een deskundige instantie.

Artikel 38. Procedure

De toelichting op artikel 14, 15 en 16 is van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 10. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 39. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere voorschriften die het college kan stellen op grond van artikel 13, derde lid en artikel 36, tweede lid onder d, van de deze verordening. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is geregeld in de Wet economische delicten. Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Voor de strafbaarstelling van de nadere regels geldt dat artikel 154, lid 1 van de Gemeentewet aan de raad de keuzemogelijkheid laat om op overtreding van verordeningen straf te stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, als dan niet met openbaarmaking van de rechtelijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in de genoemde categorieën.

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijpen de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor het overtreden van de nadere regels voor de hand liggend.

Artikel 40. Toezichthouders

Het aanwijzen van toezichthouders kan door het college geschieden. Deze aanwijzingsbevoegdheid staat los van de vergunningverlening en valt derhalve buiten het bereik van de Wabo.

De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 van de Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften.

HOOFDSTUK 11. SLOTBEPALINGEN

Artikel 41. Intrekken oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de oude Monumentenverordening, zodat niet twee verordeningen van kracht zijn die hetzelfde onderwerp regelen. Het uitdrukkelijk intrekken van een oude regeling mag niet achterwege worden gelaten met een beroep op het beginsel dat een vroegere regeling ter zijde wordt gesteld door een latere regeling.

Artikel 42. Overgangsrecht

In de praktijk blijkt het overgangsrecht vaak problemen te geven. Indien bijvoorbeeld een regeling wordt ingetrokken, is het niet altijd duidelijk welke gevolgen de intrekking moet hebben voor de op die regeling gebaseerde beschikkingen. Vanwege de rechtszekerheid en de eerbiediging van bestaande rechten is daarom in deze verordening een overgangsbepaling opgenomen.

Artikel 43. Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van deze verordening en het vervallen van de oude verordening is gekoppeld. Bekendmaking van deze verordening moet op grond van artikel 142 van de Gemeentewet plaatsvinden tenminste acht dagen voor inwerkingtreding, tenzij in het besluit daarvoor een ander tijdstip is aangewezen.

Artikel 44. Citeertitel

Dit artikel noemt de naam van de verordening.